

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Національний університет «Львівська політехніка»

***Анотація.** У роботі проаналізовано сутність поняття «інвестиційний потенціал» з точки зору окремих науковців та економістів, наведено перелік основних чинників інвестиційного потенціалу, а також проаналізовано динаміку, структуру та джерела формування капітальних інвестицій в Україні.*

Ключові слова: інвестиційний потенціал; фактори; капітальні інвестиції; джерела фінансування

Investment potential of Ukrainian enterprises

***Abstract.** The article analyzes the essence of the concept of "investment potential" from the point of view of individual scientists and economists, lists the main factors of investment potential, and analyzes the dynamics, structure and sources of capital investment in Ukraine.*

Keywords: investment potential; factors; capital investments; sources of financing

Однією з умов розвитку економіки будь якої країни є “крокування в ногу” з НТП. Науково-технічний прогрес допомагає вдосконалити набуте суспільством, створює нові товари і продукти, які полегшують життя, що в перспективі допомагає розвитку економіки. Саме тому країни з розвинутою економікою інвестують у розвиток НТП і впровадження його продукції у своє життя. Це допомагає підтримувати високий рівень життя громадян, підвищує інвестиційний потенціал як окремих суб’єктів господарювання, так і країни загалом.

Тобто, країні з економікою, що розвивається потрібно створювати позитивний інвестиційний клімат, що сприятиме притоку капіталу і розвитку економіки.

Інвестиційним потенціалом вважається максимально можливою здатністю залучати інвестиційні ресурси у виробництво і ефективно використовувати для здійснення реальних і фінансових інвестицій, що матеріалізуються у новостворюваних факторах суспільного виробництва та суспільній інфраструктурі [1].

Отже, загальний інвестиційний потенціал країни визначається як сукупність інвестиційного потенціалу всіх підприємств, що діють на території країни, тому слід більш детально розглянути інвестиційний потенціал підприємств.

Вчені по різному трактують інвестиційний потенціал підприємств. Наприклад, М.М. Туріянська вважає інвестиційним потенціалом підприємства сукупність накопичених власних ресурсів в результаті проведення господарської діяльності, які підприємство може інвестувати, не порушуючи поточної роботи [2].

У сучасній літературі збереглася суть трактування М.М. Туріянською поняття інвестиційного потенціалу підприємств. Дослідженнями даної теми займалися Бандура А.В., Стеченко Д.М., Кучерук Т.Ю., Ворсовський О.П. та інші науковці, які займалися дослідженнями інвестиційного потенціалу суб’єктів підприємництва.

Основними фактори розвитку інвестиційного потенціалу підприємств є:

1. ріст дохідності, платоспроможності, фінансової стійкості суб’єкта господарювання у довгостроковому терміні;
2. перебування підприємства у певній фазі життєвого циклу та його економічний стан;
3. обсяг вкладених інвестицій і їх ефективність, адже чим більший обсяг вкладених інвестицій та більший рівень їх дохідності, тим більший інвестиційний потенціал суб’єкта;
4. інвестиційна активність суб’єкта господарювання, а саме активність залучення підприємством внутрішніх та зовнішніх інвестицій з врахуванням їх ефективного використання;
5. здатність суб’єкта якомога ефективніше використати залучені інвестиції у розвиток з можливістю підвищення їх ефективності;
6. зростання віддачі відносин власності, зростання прибутковості суб’єкта [3].

Для того, щоб зрозуміти яким інвестиційним потенціалом володіють підприємства України, розглянемо динаміку і структуру їх капітальних інвестицій (табл. 1).

Таблиця 1 – Капітальні інвестиції підприємств Україна у 2015-2019 роках [4].

Період	Капітальні інвестиції підприємств, у тому числі:		Частка капітальних інвестицій у матеріальні активи, %	Частка капітальних інвестицій у нематеріальні активи, %
	капітальні інвестиції у матеріальні активи, тис. грн.	капітальні інвестиції у нематеріальні активи, тис. грн.		
2015	196400248	17077910	92,00	8,00
2016	271800891	9867006	96,50	3,50
2017	344848761	14311042	96,02	3,98
2018	437427999	33687543	92,85	7,15
2019	504463269	20010805	96,18	3,82

Капітальні інвестиції у матеріальні активи включають в себе інвестиції в землю, в існуючі будівлі, у будівництво та перебудову будівель, у машини та обладнання.

Частка капітальних інвестицій підприємств у матеріальні активи є значно вищою ніж в нематеріальні активи і за період з 2015 року по 2019 рік змінювалася з 92% до 96,5%. Це зумовлене тим, що Україна є країною, що розвивається і основну частку суб'єктів господарювання складають виробничі підприємства а не підприємства сфери послуг.

Капітальні інвестиції у нематеріальні активи включають в собі інвестиції у концесії, патенти, ліцензії, торговельні марки і аналогічні права та у придбання програмного забезпечення. Таким чином їх частка впродовж періоду коливається від 3,5% до 8%.

Динаміка капітальних інвестицій в Україні має позитивну тенденцію і впродовж аналізованого періоду величина інвестицій зростає на 310995916 тис. грн. Динаміка капітальних інвестицій в матеріальні активи має також позитивну динаміку до зростання впродовж всього періоду, на відміну від капітальних інвестицій в нематеріальні активи, які мають коливаючий характер (рис. 1)

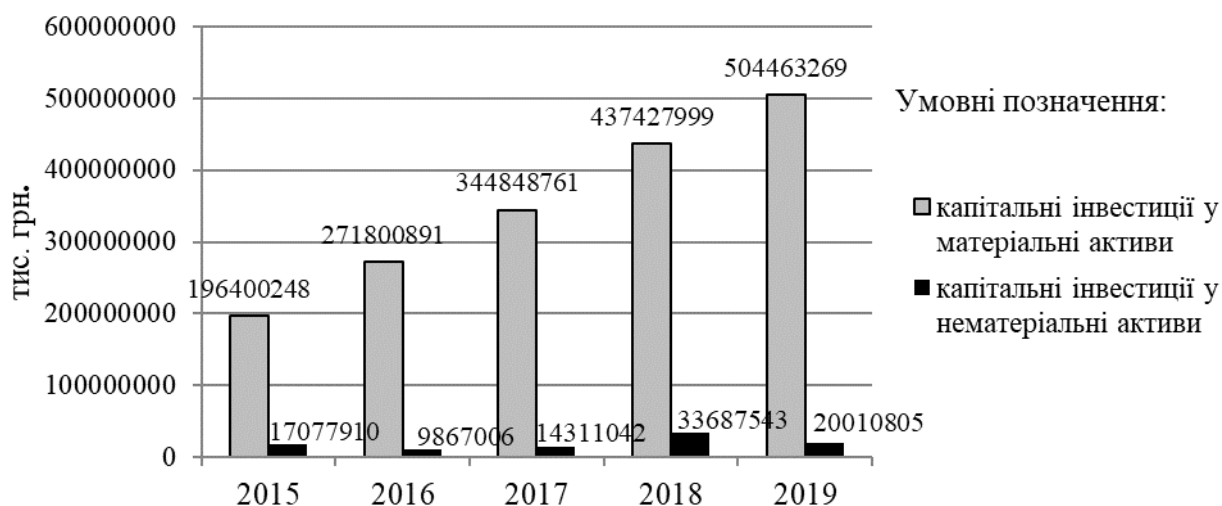
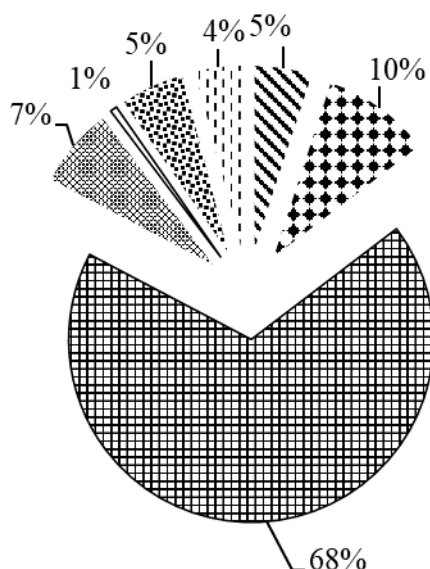

Рис. 1. Динаміка капітальних інвестицій у матеріальні і нематеріальні активи у 2015-2019 роках

Також слід зауважити, що підприємства в процесі своєї діяльності використовують різні джерела фінансування капітальних інвестицій. На рисунку 2 зображена структура джерел фінансування капітальних інвестицій.

Умовні позначення:

- ▬ Коштів державного бюджету
- ◆ Коштів місцевих бюджетів
- ▣ Власних коштів підприємств та організацій
- ⊠ Кредитів банків та інших позик
- Коштів іноземних інвесторів
- ⊞ Коштів населення на будівництво житла
- Інших джерел фінансування

Рис. 2. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування 2019 року [5]

Найчастіше суб'єкти господарювання використовують власні кошти для фінансування капітальних інвестицій, причиною такого показника є те, що за їх використання не потрібно сплачувати відсотки і термін їх перебування на підприємстві не обмежується. Негативною стороною є те, що не в кожного підприємства є достатня кількість власного капіталу, щоб забезпечити і свою діяльність і проводити капітальні інвестиції. В таких випадках використовують інші джерела, такі як кошти місцевих бюджетів, кредити банків та інші джерела, частка яких є також значною.

Найменш значну частку серед джерел фінансування капітальних інвестицій мають кошти іноземних інвесторів, які становлять 1%. Це свідчить про несприятливий інвестиційний клімат в країні і малий інвестиційний потенціал для іноземців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Національна економіка - Мельник А. Ф. - Інвестиційний потенціал країни, його економічний зміст і особливості формування. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ukrtextbook.com/nacionalna-ekonomika-melnik-a-f/nacionalna-ekonomika-melnik-a-f-investicijnij-potencial-kra%D1%97ni-jogo-ekonomichnij-zmist-i-osoblivosti-formuvannya.html>
2. Туріянська М.М. Інвестиційні джерела : [монографія] / М.М. Туріянська. – Донецьк : Юго-Восток, Лтд., 2004. – 317 с.
3. Бережна І.Ю. Теоретико-економічні підходи до обґрунтування змісту інвестиційного потенціалу / І.Ю. Бережна // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2010. - №6. – С. 253 – 258
4. Капітальні інвестиції підприємств за видами економічної діяльності у 2010-2019 роках. Укрдержстат. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ioz.htm
5. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування 2019 року. Укрдержстат. [Електронний ресурс] – Режим доступу http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/ibd/kindj/infin2019_u.htm

Віблій Петро Іванович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: petro.i.viblyi@lpnu.ua

Лащук Ірина Ігорівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: iryna.i.topii@lpnu.ua

Білець Василь Іванович, студент кафедри фінансів, Національний університет «Львівська політехніка», Львів.

Viblyi Petro I. – PhD, associate Professor, Associate Professor Department of Finance, National University "Lviv Polytechnic", Lviv, e-mail: petro.i.viblyi@lpnu.ua

Lashchuk Iryna I. – PhD, associate Professor, Associate Professor Department of Finance, National University "Lviv Polytechnic", Lviv, e-mail: iryna.i.topii@lpnu.ua

Bilets Vasyli I. student Department of Finance, National University "Lviv Polytechnic", Lviv.